

Klage over Kystdirektoratets afgørelse i sagen **J.nr. 19/02445-22** Skæring Skoles projekt: Skæring Børneskov.

Skæring Skole fredag den 11. december 2020.

Først en korrektion:

I afslaget på vores ansøgning om dispensation fra Naturbeskyttelseslovens § 15 skriver Kystdirektoratet, at: "I har den 5. september 2020 søgt om dispensation fra naturbeskyttelseslovens § 15..." Det er ikke korrekt. Vi søgte om dispensation i september 2019. Sagsbehandlingstiden i Kystdirektoratet har strakt sig over godt et år, hvilket vi finder kritisabelt.

Skæring Skole klager, fordi:

Vi er grundlæggende dybt overraskede over afslaget, som, vi vurderer, er fuldkommen ude af trit med den samtid, vi lever i, og de nationale og internationale målsætninger med hensyn til klima, biodiversitet og bæredygtig byudvikling, som skolen ønsker at tage medansvar for.

Kystdirektoratets restriktive tolkning af Naturbeskyttelsesloven og de dispensationsmuligheder, det har, står i vejen for et projekt, der netop har som mål at beskytte naturen ved at øge biodiversiteten, bedre klimaet og ikke mindst ved at stimulere børn og unges naturvidenskabelige og rekreative interesse for naturen og øge deres viden om samme ved at inddrage dem i et konkret naturfremmende projekt. Vi tror på, at grønne børn bliver grønne voksne, og dem er der brug for: De kommende generationer vil være nødt til at tænke bæredygtighed ind overalt og genfinde relationen til og ansvaret overfor vores fælles natur og klima.

At strande skal beskyttes, er helt indlysende, men at "beskytte" en strand mod et naturfremmende projekt, der ligger så langt fra stranden, som det er tilfældet med projekt Skæring Børneskov, det giver ikke mening i vor tid. Kystdirektoratet valgte desværre ikke at se området med egne øjne, vi valgte derfor at supplere med adskillige billeder af området, men og vi forholder os dog stærkt kritisk over for den manglende besigtigelse i forbindelse med sagsbehandlingen.

Baggrund for dispensationsansøgningen og nu klagen:

Skæring Skole har i lang tid arbejdet med bæredygtighed:

- I den vision, skolen formulerede for 10 år siden, står, at: "*Skæring skole er VORES skole, hvor vi med udgangspunkt i den enkeltes og de fælles muligheder styrker og udvikler krop, hjerte og hjerne. **Her udvikler vi bæredygtige mennesker til den virkelighed, som kommer os i møde.***"

- Skolen arbejder på flere områder helt praktisk med at blive mere bæredygtig: Kantinen har sølvmærke i økologi, har skiftet til bæredygtig emballage, karkludene er nu uden plastfibre, alt sorteres, og overskudsgrønt bringes ud til en svinebesætning på egnen. Vi har solceller, et energihus, vi skifter lofter, skifter til LED-lys. Og så videre. I år fik vi Friluftsrådets Grønne Flag for vores anstrengelser.

Ideen om Skæring Børneskov ligger lige for:

- Der er plads. Skolen har store græsarealer omkring bygningerne – udover de arealer, som bruges til leg og sport.
- Der er perspektiv. At plante træer og buske og efterfølgende passe dem er en opgave, som strækker sig over mange år, og på den måde er der læringsmateriale og selvskabte udendørs klasseværelser til langt ud i fremtiden. (udendørs undervisningslokaliteter er generelt ikke at foragte i denne pandemi-tid...)
- Der er opbakning. Aarhus Kommune ønsker at være CO2-neutral i 2030, kommunen er optaget af skovrejsning og støtter vores projekt. Skolens bestyrelse bakker op, det samme gør eleverne.

Planen er at inddrage eleverne i at afvikle det plejekrævende græsareal og i stedet udvikle det til et frodigt naturområde for at forbedre klimaet og øge biodiversiteten, og ad den vej plante et frø i børnenes bevidsthed. Folkeskolen er ekspert i læring og læringsfællesskaber, vi ved, at der er flere måder at lære på – i dette projekt tager vi mange af dem i anvendelse på én gang.

Skæring Skoles kommentarer til Kystdirektoratets begrundelse for afslag:

Skæring Børneskov harmonerer med landets skovvision

Indledningsvist finder Kystdirektoratet ikke, at den ansøgte beplantning kan betragtes som værende skovrejsning og begrundet med, at "*... tilplantningen sker etapevis med klasseparceller, hvorfor der vil gå mange år før beplantningen vil fremstå som noget, der minder om en skov.*" Direktoratet tilføjer, at uanset om skolens skovprojekt skulle blive betragtet som skovrejsning, og arealet skulle blive omfattet af reglerne for fredskovpligt, så vil det ikke ændre afslaget.

Skæring Skoles skovrejsningsprojekt er fremsendt til Miljøstyrelsen for foreløbig vurdering og udtalelse om pålæggelse af fredskovpligt.

Miljøstyrelsen, der er myndighed for Skovloven, har mulighed for at pålægge et skovrejsningsprojekt fredskovpligt, også selvom dele af arealet ikke tilplantes. F.eks. tillades i statens egne skovrejsningsprojekter, at kun 40 % tilplantes, mens 20 % får lov til selvgroning med skov, og resten bevares som lysåben natur. Kriterierne for skov er, at et areal på minimum 0,5ha og 20 meter bredt er trædækket. En

skovrejsning på et offentligt ejet areal kan udpeges til fredskov på baggrund af et konkret projekt. Alternativt vil det automatisk være fredskovpligtigt, så snart træerne er sat i jorden.

Til klagen er vedhæftet en situationsplan over de tre hovedarealer, hvor det anlagte tidsperspektiv er 10 år. Forudsætningen for dette er, at ved påbegyndelse af hvert af de tre delområder etableres skovbrynet omkring klasseparcellerne som det første og danner rammen for plantningen af parcellerne. Der skal som udgangspunkt plantes 200 planter årligt svarende til antallet af elever på én årgang plus et tilsvarende antal børn fra de omkringliggende institutioner. Derved vil skoven være færdigplantet efter 10 år, overholde kriterierne for skov og senest da automatisk være pålagt fredskovpligt.

Projekt Skæring Børneskov bakker op om visionen i Danmarks nationale skovprogram (det nye fra 2018,) hvori der står: *"Et skovareal i vækst med sunde og robuste skove, hvor der er plads til forskellighed, og hvor der er gode muligheder for at producere bæredygtigt træ og skabe arbejdspladser, tage hånd om biodiversiteten og beskytte naturperler, modvirke klimæændringer og beskytte grundvand og for at tilbyde gode oplevelser for friluftslivet. I nye og gamle skove og til gavn og glæde for både nuværende og kommende generationer. Dette er visionen for Danmarks skove."*

Skæring Børneskov er et dispensationsværdigt undtagelsestilfælde

Kystdirektoratet har dernæst vurderet, om projektet falder ind under den administrative praksis for skoler og andre institutioner beliggende i den udvidede strandbeskyttelseslinje. Direktoratet skriver: *"Ifølge den administrative praksis kan der meddeles dispensation til relativt begrænsede tilstandsændringer, herunder opførelse af ny bebyggelse, som institutionen anser for ønskelig. Der bør kun i rene undtagelsestilfælde dispenseres til tilstandsændringer søværts den eksisterende bebyggelse."* Men Kystdirektoratet finder ikke, at det ansøgte projekt falder ind under ovenstående praksis, da det mener, at *"... der er tale om større tilstandsændringer beliggende søværts den eksisterende bebyggelse, som vil have en stor påvirkning af kystlandskabet."*

At påstå, at projektet vil have en "stor påvirkning af kystlandskabet" giver ikke mening. Arealet ligger på skolens område som klippede græsplæner og har ingen reference til kysten udover den geografiske afstand og kan på ingen måde opfattes som en del af kystlandskabet.

Projektet vil måske kunne facilitere en korridor fra kystens flora og fauna med plantningen af hjemmehørende træer og buske - frem for den nuværende klippede græsplæne, som ikke skaber leve- og fødesteder for ret mange dyr og insekter. Det burde i sig selv være nok til at klassificere skolens projekt som et dispensationsværdigt undtagelsestilfælde.

Skæring Børneskov får ikke "stor landskabelig påvirkning"

I afslaget fra Kystdirektoratet står: *"I vurderingen er der lagt vægt på, at tilplantningen af arealerne vil have en stor landskabelig påvirkning. Kystdirektoratet finder, at der er tale om et åbnet areal søværts den eksisterende bebyggelse trods arealets eksisterende beplantning og terræn. Det anførte i ansøgningen om, at arealet er afgrænset af en vej og et læhegn, finder Kystdirektoratet ikke der kan føre til en anden vurdering."*

Hvis Kystdirektoratets medarbejdere havde foretaget besigtigelse i forbindelse med sagsbehandlingen, så ville de med egne øjne have set, at der ikke tale om et åbent areal.

Området er ikke en del af kystlandskabet, idet Skæring Strandvej, som er beliggende på et hævet vejanlæg, afskærer området fra stranden. Topografien fra kystlinjen og ind til det ønskede projektområde er af en sådan karakter, at der ikke er indkig fra kysten, da terrænspringet er mellem 3 og 5 meter fra kystlinje og op til projektområdet. Desuden ligger der beboelsesejendomme på de nordligste ca. 25 % af strandstrækningen nedenfor skolen, og på den sydlige halvdel står et ca. 5-10 meter højt læhegn samt en stor cirkulært anlagt trægruppe med 20-25 store træer med en højde på 10-15 meter. Både læhegn og den cirkulære beplantning står som kraftige visuelle barrierer mellem kysten og det bagvedliggende areal (projektområdet).

I vores projekt har vi i øvrigt bibeholdt eksisterende sigtelinjer af hensyn til de få naboer, som har udsigt til bugten hen over vores areal.

Skæring Børneskov er et dispensationsværdigt "særligt tilfælde"

Kystdirektoratet finder ikke, at vores projekt er et "særligt tilfælde", sådan som en dispensation forudsætter. Det vil vi anfægte på det kraftigste.

På Kystdirektoratets hjemmeside ligger mange ansøgninger om at få lov til at tilføje kulturelementer som fx terrasser, bænke, borde eller genopbygge, ombygge, opføre beboelse eller andre bygninger. Skæring Skole søger derimod dispensation til at skabe mere natur og beskytte nogle af de arter i naturen, som i disse år står foran udryddelse. Se fx den seneste såkaldte Rødliste fra Aarhus Universitet (januar 2020), der opgør antallet af truede arter i Danmark: Stigningen i antallet af truede arter fortsætter. Samtidig bidrager projektet til en grøn og bæredygtig udvikling i Skæring og giver nye rekreative oplevelser for alle borgere.

Vores projekt er specielt, et særligt tilfælde. Det har vagt opsig, det er beskrevet i flere medier. Professor mso emeritus Jeppe Læssøe fra DPU, Aarhus Universitet, som er Danmarks største universitetsforskningsmiljø for grundforskning og anvendt forskning i uddannelse og pædagogik, ønsker at indgå i et gensidigt forsknings- og udviklingsprojekt med skolen, fordi det, som han siger, er nyt at indtænke skoler og børn i forhold til udvikling af naturbaserede løsninger. Han arbejder i det EU Horizon 2020-finansierede REGREEN projekt.

Skæring Børneskov skal bruges til undervisning og er således dispensationsværdigt

Kystdirektoratet finder heller ikke, at der er tale om et særligt tilfælde, selv om det nye naturareal skal benyttes til undervisningsbrug.

Det undrer os. I sag J.nr.20/02639-3 er netop det, at et anlæg skal understøtte undervisningsaktiviteter, brugt som tilgrundliggende faktor for en beslutning om at give dispensation.

Her på Skæring Skole skal projektet netop muliggøre udendørs undervisning i såvel naturfag som andre fag. Og selve projektet, skabelsen og driften af Skæring Børneskov er et årtier langt undervisningsforløb. Selvom vores projekt er en lille dråbe i naturen, når det drejer sig om bedring af klima og øget biodiversitet, så har det potentiale til at få stor betydning på den lange bane ved at gøre børn og unge interesserede i at tage vare på kloden. Interesse øges af viden og omvendt. Vores skov vil være en (næsten) evig inspirationskilde til læring om naturen, problemerne, perspektiverne og de problemløsningsmuligheder, vi mennesker er nødt til at fokusere på. Grønne børn bliver grønne voksne.

Utallige arter inklusive mennesket kan komme under pres, hvis vi ikke ændrer adfærd. I oktober i år kom Det Europæiske Miljøagentur (EEA) med en rapport efter den hidtil største undersøgelse af naturens tilstand i EU. Rapporten blev bl.a. ledsaget af disse ord: *"Vores undersøgelse viser, at det kræver grundlæggende ændringer i den måde, hvorpå vi fremstiller og forbruger mad, forvalter og bruger skove og bygger byer, hvis vi skal beskytte den europæiske naturs modstandsdygtighed og sikre menneskers trivsel."* Men "grundlæggende ændringer" finder jo ikke sted i løbet af en enkelt generation, og det sker slet ikke, medmindre der er sået et frø i en tidlig alder i hovederne på de generationer, som skal skabe ændringerne i de kommende årtier. Det er det, vi vil; så nogle frø, plante nogle tanker og lade børnene få jord under neglene, så det bliver en naturlig ting for dem at tænke miljø og bæredygtighed ind i alle deres valg i livet.

I vurderingen har Kystdirektoratet yderligere lagt vægt på, at der er udpeget områder til etablering af beplantning beliggende uden for strandbeskyttelseslinjen. Imidlertid er dette område meget lavtliggende langs Skæring Bæk og derfor stærkt vandpåvirket, hvilket umuliggør skovrejsning.

Skæring Børneskov gavner friluftslivet (Naturbeskyttelseslovens § 1, stk. 2):

Vores projekt skal give lokalområdet og besøgende fra andre egne en naturoplevelse, og således støtter vi friluftslivet. Sagen J.nr.20/02260-11 har samme formål: At facilitere flere besøgende i et område – i det tilfælde med ridesti, bænkeborde, informationsstandere mv. Skæring Skole vil det samme, facilitere flere besøgende, men alene for naturoplevelsernes skyld - ved at give plads til flere arter i et område, som i årevis har ligget hen med græs.

Objektivt set vil vores projekt ikke betyde noget som helst for hverken adgang til, udsyn til, udsyn fra, støjforhold på, affald på eller mulighed for komplet uforstyrret ophold på stranden her i området. Vi vil bare udvikle naturen. Man kan spørge, om det samme er tilfældet andre steder, hvor man kan få tilladelse til at opføre kulturinstallationer ved strandene efter de ændringer af naturbeskyttelsesloven, som Folketinget vedtog i 2017, "for at give mere rum til især friluftsliv og turisme." Her står fx: "Ved strandene får klubber, foreninger og institutioner bedre muligheder for at etablere mindre faciliteter som skure til omklædning eller til opbevaring af fx kajaker eller fiskeudstyr, bålhytter, madpakkehytter, shelters og lignende, hvis de opføres i tilknytning til eksisterende anlæg..."

Skæring Børneskov er et projekt, som medvirker til at værne om natur og miljø

Skæring Børneskov er et unikt projekt, og målsætningerne er helt i overensstemmelse med de overordnede formål med naturbeskyttelsesloven, som beskrevet i Bekendtgørelse af lov om naturbeskyttelse:

§ 1. Loven skal medvirke til at værne landets natur og miljø, så samfundsudviklingen kan ske på et bæredygtigt grundlag i respekt for menneskets livsvilkår og for bevarelsen af dyre- og plantelivet.

Stk. 2. Loven tilsigter særligt

1) at beskytte naturen med dens bestand af vilde dyr og planter samt deres levesteder og de landskabelige, kulturhistoriske, naturvidenskabelige og undervisningsmæssige værdier,

2) at forbedre, genoprette eller tilvejebringe områder, der er af betydning for vilde dyr og planter og for landskabelige og kulturhistoriske interesser, og

3) at give befolkningen adgang til at færdes og opholde sig i naturen samt forbedre mulighederne for friluftslivet.

Stk. 3. Der skal ved lovens administration lægges vægt på den betydning, som et areal på grund af sin beliggenhed kan have for almenheden.

Kystdirektoratet offentliggjorde for ganske nyligt et nyt redskab, som ved hjælp af data fra direktoratets kortlægning af Danmarks 7.300 km lange kystlinje viser risikoen for oversvømmelse mv. Direktoratet skriver på sin hjemmeside, at det nye redskab samtidig giver "... vejledende forslag til kystbeskyttelse på den valgte strækning, det kan for eksempel være at anlægge et dige eller at forstærke kysten med sand." Altså beskyttelse af kyster og strande og beboelse osv. ved at iværksætte tilstandsændringer i stor stil. Det giver god mening. Det er nødvendigt. Det er også nødvendigt, at der er vidende, veluddannede, empatiske, handlingsparate mennesker, som har interesse for at arbejde med at løse de problemer, som klimaforandringer og menneskets rovdrift på naturen har forårsaget. Det vil vi gerne være med til at sikre ved at undervise de kommende voksne i grøn ansvarlighed – nu, mens de er børn.

Med venlig hilsen på vegne af Skæring Skole

Anne Schwartz

Skoleleder